

De Stemming van 3 juli 2016

Ook deze week zien we weinig verschuivingen. Per saldo leveren die wel de stijging van 1 zetel bij de PvdA en de daling van 1 zetel bij de PVV. Vergelijken we de scores nu met die van 1 jaar geleden dan zien we dat de grote winnaar van de afgelopen 12 maanden de PVV is en de grootste verliezer de SP. Met name de ontwikkelingen rondom het vluchtelingenvraagstuk heeft de electorale positie van de PVV in dat jaar versterkt en die van de SP verzwakt.

Omdat het de laatste Stemming is van dit Parlementaire jaar zijn er vragen herhaald die 5 jaar geleden over de EU en de euro zijn gesteld. Het laat goed zien welke ontwikkelingen er in de laatste 5 jaar zich op dat terrein hebben voltrokken.

zetels	TK2012	5-07 2015	26-06 2016	3-07 2016	Versch in 1 week	Versch in 1 jaar
VVD	41	26	24	24		-2
PvdA	38	9	8	9	1	
PVV	15	20	37	36	-1	16
SP	15	23	15	15		-8
CDA	13	22	17	17		-5
D66	12	17	13	13		-4
ChristenUnie	5	6	6	6		
GroenLinks	4	13	16	16		3
SGP	3	3	3	3		
Partij voor de Dieren	2	5	4	4		-1
50PLUS	2	4	5	5		1
VNL		2				-2
DENK			2	2		2
Totaal	150	150	150	150		
VVD+PvdA	79	35	32	33	1	-2
VVD+CDA+D66+PvdA	104	74	62	63	1	-11
VVD+CDA+D66+GroenLinks	70	78	70	70		-8
VVD+CDA+D66+SP	81	88	69	69		-19
VVD+CDA+SP+GroenLinks	73	84	72	72		-12

5 jaar geleden zijn er een hele serie vragen gesteld in De Stemming over de EU en de euro en andere relevante zaken rondom Europa. Het is interessant om die resultaten te vergelijken met de standpunten nu, na hetgeen we in de afgelopen 5 jaar op dat terrein hebben meegemaakt.

Bij het vergelijken van de antwoorden naar stemgedrag is het belangrijk te beseffen dat de samenstelling van de groep kiezers in 2011 anders dan nu. PVV was toen ongeveer 15 zetels kleiner dan nu en de VVD en de PvdA resp. 10 en 15 zetels groter. Bij de analyse wordt het duidelijk dat bij voorbeeld de kiezers die nu (nog) bij de PvdA zitten duidelijk positiever staan t.o.v. de EU en de euro dan bij de -veel grotere groep- PvdA-kiezers uit 2011 het geval is. Dat houdt in dat met name de PvdA-kiezers uit 2011 die negatief staan t.o.v. de EU, de euro en de Europese eenwording, inmiddels die partij niet meer stemmen.

Bij de stelling "De EU moet uiteindelijk één land worden" is dat goed te zien. In 2011 gaf 25% van de PvdA kiezers van toen aan hiermee eens te zijn. Nu is dat 43%, veruit het hoogste percentage van alle partijen.

Uit de tabellen blijkt dat het oordeel over de bijdrage van de EU aan de economische groei en het voorkomen van oorlogen gelijk is gebleven (rond de 50%), maar dat bij de overige stellingen naar de toekomst toe men minder in de EU is gaan geloven.

percentage mee eens	Allen	Stemgedrag Tweede Kamer 2010 en nu							
		PVV	VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLnks	50PLUS
De EU heeft een duidelijke bijdrage geleverd aan de economische groei van Nederland.									
mee eens (2011)	51%	12%	59%	68%	79%	63%	31%	64%	
mee eens (2016)	50%	14%	73%	78%	81%	86%	34%	93%	29%
De EU heeft er mede voor gezorgd dat er minder oorlog is in Europa.									
mee eens (2011)	52%	28%	52%	61%	84%	60%	35%	68%	
mee eens (2016)	51%	14%	75%	84%	85%	95%	32%	88%	45%

'- zie volgende pagina

De volgende stellingen laten zien dat men minder positief is over de ontwikkelingen rondom de Europese eenwording. Bijna 50% wil dat het verdrag van Schengen opgezegd wordt met -wederom- grote verschillen tussen kiezers van PVV en SP en kiezers van PvdA, D66 en GroenLinks. De verschillen zijn nog groter t.a.v. het uitreden uit de EU.

percentage mee eens	Allen	Stemgedrag Tweede Kamer 2010 en nu							
		PVV	VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLnks	50PLUS
De EU moet uiteindelijk één land worden									
<i>mee eens (2011)</i>	17%	4%	17%	10%	34%	25%	10%	30%	
mee eens (2016)	14%	2%	16%	17%	16%	43%	5%	23%	29%
Ik denk dat over 10 jaar er een centrale regering in Brussel zit en de afzonderlijke landen beduidend minder te zeggen hebben dan nu									
<i>mee eens (2011)</i>	47%	51%	45%	45%	60%	43%	50%	46%	
mee eens (2016)	30%	39%	20%	14%	36%	32%	31%	32%	37%
Ik denk dat over 10 jaar de EU uiteengevallen is									
<i>mee eens (2011)</i>	32%	61%	36%	19%	8%	19%	45%	13%	
mee eens (2016)	46%	83%	26%	22%	7%	3%	54%	11%	25%
Verdrag van Schengen kan beter opgeheven worden, ieder land weer zijn eigen grenzen.									
<i>mee eens (2011)</i>	42%	82%	38%	31%	8%	34%	61%	14%	
mee eens (2016)	49%	91%	26%	24%	11%	6%	58%	11%	77%
Het zou beter zijn als Nederland zich uit de EU terugtrekt.									
<i>mee eens (2011)</i>	25%	63%	17%	8%	3%	20%	38%	4%	
mee eens (2016)	37%	86%	5%	10%	10%	5%	45%	2%	34%

De mening over de EU en over de euro loopt behoorlijk parallel. Terugtrekken uit de EU en uit de euro stappen laat over de gehele linie in 2016 vrijwel gelijke scores zien. Alleen zien we dat in 2011 de mening over de EU positiever was dan over de euro.

percentage mee eens	Allen	Stemgedrag Tweede Kamer 2010 en nu							
		PVV	VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLnks	50PLUS
We hadden nooit de gulden moeten opgeven									
<i>Ja (2011)</i>	49%	86%	46%	33%	12%	37%	67%	23%	
Ja (2016)	50%	88%	20%	18%	15%	10%	75%	12%	64%
Over de invoering van de euro had een referendum gehouden moeten worden									
<i>Ja (2011)</i>	62%	95%	56%	37%	40%	59%	91%	37%	
Ja (2016)	56%	94%	31%	24%	21%	11%	74%	17%	69%
Nederland moet uit de euro stappen									
<i>Ja (2011)</i>	33%	74%	27%	14%	5%	28%	48%	9%	
Ja (2016)	38%	79%	8%	13%	6%	5%	45%	4%	31%

Werd in 2011 door de helft van de Nederlanders als oplossing gezien meer bevoegdheden naar Brussel over te dragen, inmiddels is dat gedaald naar 20%.

Een van de voorstellen om de huidige problematiek aan te pakken is om meer bevoegdheden naar Brussel over te dragen, die dan in alle landen (ook Nederland) kan ingrijpen om het nakomen van afspraken af te dwingen. Bent u daar voor of tegen?

	Allen	Stemgedrag Tweede Kamer 2010 en nu							
		PVV	VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLnks	50PLUS
<i>Voor (2011)</i>	50%	17%	58%	60%	82%	56%	33%	73%	
Voor (2016)	20%	3%	36%	22%	42%	52%	11%	41%	26%

Dat de Nederlandse burgers duidelijk pessimistischer zijn over de toekomst dan vijf jaar geleden blijkt wel uit de reacties op de volgende 3 stellingen.

percentage eens	Allen 2011	Allen 2016	Stemgedrag Tweede Kamer 2010 en nu							
			PVV	VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLnks	50PLUS
Ik denk dat de spanning tussen autochtone bevolking en mensen van buitenlandse herkomst over 10 jaar groter is dan nu	58%	71%	96%	66%	75%	37%	40%	74%	33%	91%
Ik denk dat er in de komende 10 jaar in een of meer Europese landen een revolutie heeft plaatsgevonden tegen de bestaande machthebbers	41%	54%	77%	39%	39%	32%	16%	67%	30%	53%
Ik maak me zorgen over het uitbreken van een volgende wereldoorlog	17%	44%	52%	34%	43%	38%	8%	56%	37%	25%